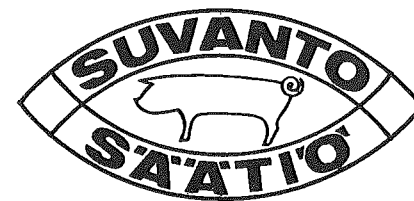

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 2 1974
MAALISKUU

Kevät saapuu Kiviniemeen. Liiketalo M. Ivanon kauppa.

Kuka meille vierittää kiven hautakammion ovelta?

Näin kyselivät naiset mennessään ensimmäisenä pääsiäisaihana Jeesuksen haudalle. Kivi esti näköalan haudan tuolle puolen. Mutta myös ajallisen elämän tarkoitus näytti hämärältä, niin kauan kuin kivi lepäsi haudan suulla.

Epäuskon kivi on suuri ja raskas. Kenen sydämellä se lepää, hän ei näe elämällään olevan mitään tarkoitusta ja kun hän kuolee, menee hän "suureen tunteettomaan." Monet sortuvat aikamme epätoivon yöhön.

Kuka vierittää kiven? Vain Jumala yksin henkensä kautta. Epäusko kieltää Jumalan olemassaolon. Se hämärtää näköalan aikaan ja iäisyys. Pääsiäisen sanoma tuntuu epäuskoisesta ihmisestä kuin sadulta, jolla kirkko yrittää lohduttaa aikamme epätoivoista ihmistä. Ja kuitenkin, se on todellisuutta, kun vain sielun silmät avautuvat näkemään, että Herra elää ja on omiensa kanssa.

Monen ihmisen on ensin käytävä raskas pitkänperjantain tie, ennen kuin kivi vierähtää sydämeä. Kärsimys ja ahdinko, joka vie näkemään omien voimiensa ja ky-

kyjensä riittämättömyyden, joka panee etsimään Jumalan apua, vierittävät kiven pois. Uskon ja epäuskon rajamailla, missä ihminen huutaa: armahda minua, avautuvat silmät ja ihminen näkee, että kivi on jo pois vieritetty, Herra on noussut ylös. Kuoleman tuolla puolen on elämän valtakunta, jonka näköalat ovat ihanat. Siellä on perintöosa, jota Jumalan kansalta ei riistetä pois.

Ajattelen naapuriani, joka on kohta kuusi vuotta maannut liikuntakyvyttömänä ja sokeana. Nämä vuodet ovat olleet ikäänkuin kulkua pimeässä tunnelissa, johon ei yksikään valonsäde tunkeudu. Ja kuitenkin, kun olen hänen luonaan käynyt useamman kerran, olen havainnut, että sielun silmät näkevät valon. Herra kulkee edellä. Tunneli avautuu pian, edessä on ihana näköala elämän valtakuntaan. Pääsiäisen ilo ja riemu alkavat vallata sielun. Vielä muutama askel ja pääsiäinen on sanoin kuvaamatonta todellisuutta. Ajatelkaamme, miten toisenlaista on lähestyä valtavaa iankaikkisuutta, kun silmät näkevät Herran, joka on raivannut tien auki, kun epä-

uskon kivi on vierähtänyt pois. On kauheata ryömiä pimeässä tunnelissa, josta tietää, ettei se ikinä avaudu ja että sinne on pakko jäädä ainoaaksi. Epäusko on ihmisen raskain taakka, suurin onnettomuus ajassa ja iankaikkisuudessa.

Jumala vierittää kiven sydämeä henkensä kautta. Jos etsimme niiden ihmisten seuraa, jotka näkevät Herran ja kuuntelemme heidän todistuksiaan, saattavat silmämme avautua näkemään. Ylösnoussut Herra on omiensa keskellä. Jos menemme sinne, saattaa epäuskon kivi vierähtää pois sydämeä, ilman, että meidän on ensin kuljettava raskas kärsimysten tie. On ihmisiä, joiden elämässä kaikki on ollut valoisaa ja myönteistä, ilman kärsimyksiä, juuri siksi, että he ovat saaneet nähdä Herran ja rakastavat hänen seuraansa. Vähitellen tämä yhteys on tullut heille niin tärkeäksi, että kaikki maallinen sen rinnalla on vähäarvoista. Me olemme kokeneet ja todistamme, että ihmisen korkein onni on elää ylösnousseen Herran seurassa.

Simo Laatikainen

PIIRTEITÄ ALEKSANTERI AAVASTA IHMISENÄ JA KIRJEENVAIHTAJANA

Suvannon Seudun lukijoista monet lienevät tunteneet Aleksanteri Aavan, Sakkolan Riiskasta kotoisin olleen kirjailijan. Hänen kirjallinen työnsä oli tunnettu Karjalassa ja laajemminkin alueilla.

Tarkoitukseni on valottaa hie-
man kirjailija Aavan henkilöku-
vaa sellaisena, niinkuin tulini hänet
tuntemaan vieraillessani hänen

luonaan. Välillemme sukeutui mie-
lenkiintoinen kirjeenvaihto, jota
kesti noin viiden vuoden ajan.
Olen lainannut kirjoitukseni lop-
puosaan Aavan kirjeistä joitakin
kohtia.

Aleksanteri Aava oli Kuparisen
varakkaan kieveritalon ainoa poi-
ka. Hänellä olisi ollut hyvä mah-
dollisuus ryhtyä maanviljelijäksi,
mutta hän valitsi henkisen työsä-
ran joka ei tuonut aineellista rik-
kautta. Valinta lienee hänelle ollut
elämänkutsumus, jota ei tarvinnut
katua. — Ikäänkuin tämän valin-
nan muistomerkkinä jäi Kuparisen
iso kotitalo seisomaan autiona
Kuparisenmäelle. Kirjailija Aava
siirtyi asumaan pienempään ta-

ja viehättää runous ja kävin kir-
jailija Aavaa katsomassa hänen
Kopperoisenmäen kodissaan. Var-
sinainen tuttavuutemme alkoi täs-
tä käynnistä. — Karjalan mene-
tyksen seurauksena Aava muutti
Saaren pitäjän Mikkolanniemeen.
Siellä vierailin hänen luonaan kak-
si kertaa.

Aleksanteri Aavasta ihmisenä
sain sen käsityksen, että hän va-
loisan ja toivorikkaan elämäntat-
somuksen omaavana tyytyi omaan
kohtaloonsa. — Kuolemanenkeli
oli vienyt häneltä paljon kallis-
arvoista ja korvaamatonta ja li-
säksi hän oli sairauden tähden
joutunut menettämään toisen jal-
kansa. Kuitenkaan hän ei ollut

Kulkijan rukous

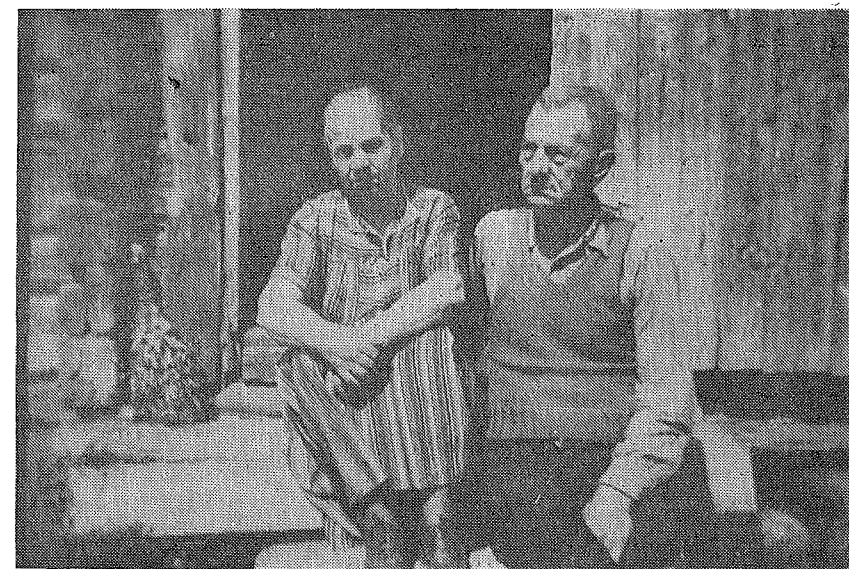
Oi, katso heikkohon kulkijaan,
mi orja on synnin yön!
Mä milloin luoksesi kutsun saan,
tään päätyissä vaivan työn?
Oi, Jeesus, oi anna,
Sun Henkesi valoksi mun!
Oi, Jeesus, sä kanna,
vie kotihin. Luoksesi Sun.

Niin monta matkalla vaaraa on,
mä helposti kompastun!
Oi Jeesus, Auttaja verraton,
kun Häneen vain turvaudun!
Oi, Jeesus, oi anna,
Sun Henkesi valoksi mun!
Oi Jeesus, Sä kanna,
vie kotihin, Luoksesi Sun.

Suo että armosta avun saan,
kun kiusaus ahdistaa.
Sä silloin riennäthän auttamaan,
jos tieni on vaikeaa?

Oi, Jeesus, oi anna,
Sun Henkesi valoksi mun!
Oi, Jeesus, Sä kanna,
vie kotihin: Luoksesi Sun!

L ä h e t t i
Viljo Hämäläinen
Jalasjärvi

Helena-emäntä ja kirjailija Aava.

loon Riiskan Kopperoisenmäelle.
Tapasin kirjailija Aavan jo lap-
sena hänen käydessään kodissani
vierailulla. En kuitenkaan häneen
silloin paremmin tutustunut. Kuu-
luin toiseen, nuorempaan sukupol-
veen. Myöhemmin tultuani nuo-
ruusikäni, minua alkoi kiinnostaa

katkera Jumalaa tai elämää koh-
taan. — Hän oli päässyt pitkälle
siinä koulussa, jota moni meistä
vasta aloittelee ja jota nimitämme
elämäntaidoksi.

Kirjailija Aava nimitti uutta ko-
tiaan "Tapiolaksi". Tämä nimitys
lienee johtunut tilan syrjäisestä ja

MUISTELMIA EVAKOINTIKUORMAUKSISTA SAKKOLASSA 1944

Aamuvarhain kesäkuun 8 päivänä kello 3 aikaan herätti kapteeni Jauho minut ja käski hoitamaan evakointikuormausta Sakkolan asemalle. Lähdinkin välittömästi hänen mukaansa ja samalla kävimme tutustumassa tilanteeseen aina Metsäpirtissä saakka, koska metsäpirttiläisten tavarat piti myös lastata Sakkolan asemalta junaan, niillä oli lisäksi niinkuin etuoikeus sakkolaisten tavaroiden nähdessä.

Jalmari Naskali tuli kanssa kuormaustyötä hoitamaan ja Is-komppaniasta tuli 42 miestä joitten kanssa me sitten työimme

teimme. Evakointiin Sakkolan seudulta osallistui kaikkiaan 139 miestä, joista vanhimmat 1900 syntyneet, vapautettiin 15.9.1944 ja loput 80 miestä 23.9.

Muistiini on jäänyt tehty evakoinnissa suunnitelma, joka oli hyvin yksityiskohtainen ja tarkasti suunniteltu ja olisi varmasti hyvin onnistunut jos olisi saatu suorittaa työt rauhan aikana. Mutta silloisissa oloissa se oli mahdoton toteuttaa. Tavaroita alkoi tulla asemalle Metsäpirtistä ja Sakkolasta. Huomasimme, että me ei lastaussillalta voitu kuormata kuin kaksi vaunua kerrallaan. Tähän oli saatava korjaus. Kun

asemalla oli runsaasti puutavaraa niin teimme puusta lisää lastaus-siltoja niin, että pystyimme kuormaamaan 8 vaunua samanaikaisesti, sikäli kuin voimia riitti.

Kesäkuun 9 päivänä kello 22 saapui ensimmäinen ev.juna jolloin pääsimme koettamaan miten lastaus sujuu. Asemapäällikkö epäili kovasti ja arveli vuorokauden kuluvan ennenkuin juna on lastattuna, sillä junassa oli 50 vaunua. Miehet olivat hyvissä voimissa ja me lastasimme kahdeksan vaunua samanaikaisesti, suurin osa kaikenlaista kappaletavaraa. Joskin junaan kuormattiin

metsänläheisestä sijainnista. — Aava soitteli kotiloissaan kitaraa ja lauloi. Kaksi hänen laulamaan a laulua jäivät mieleeni: — Pohjolas on kaunis Suomi ja On suuri sun rantas autius. Kirjoitusharastus sykähteli myöskin synnyttään elävää tekstiä. — Aava käytti itsestään nimitystä "Santeri". Tällä nimellä hänet tunnettiin myöskin lähiomaisten piirissä.

Korvaamaton apu kirjailija Aavalle oli hänen monitoiminen ja ahkera Helena-vaimonsa.

Ensimmäisen vierailuni Mikko-lanniemen "Tapiolaan" tein talvella. — Toinen matkani Aavan vieraanvaraiseen kotiin osui juhannukseksi 1953. Vietimme juhannusaattoja ja Aava keskusteli lepoisaan ja rauhalliseen tapaansa. Tarkoitukseni oli juhannusaamuna lähteä paluumatkalle ja poiketa mennessäni Punkaharjulle juhannuskirkkoon, mutta kirjailija Aavan nimenomaisesta pyynnöstä jäin kalakeitolle ja kirkkoon meno jäi sillä kertaa. — Kirjailija Aava

näytti pitävän siitä, että häntä käytiin tervehtimässä ja hän toivotteli pian uudestaan käymään. Tämä juhannusvierailuni jäi kuitenkin viimeiseksi työesteiden ja matkan hankaluuden takia.

Aleksanteri Aavan kanssa käymäni kirjeenvaihdon muistona on pöydälläni pinkka vanhoja kirjeitä. Niiden kuoret ovat ehkä jonkin verran ruskettuneita, mutta kirjeiden sisältö on tuore, aivan kuin eilen kirjoitettu. Aava kirjoitti kotoisesta elämästään mielenkiintoisesti ja elävästi. Samalla hän sai kirjeisiinsä sitä henkevyttä ja elämänviisautta, jonka voi arvata syntyneen pitkän ajattelun tuloksena.

Lainaan tähän Aavan kirjeestä 1951 kohdan, joka selvittää hänen elämänsä katsomustaan. — Jonkin verran pääsit täällä käydessäsi perille elämänsä katsomuksestani, joka on toivorikas ja valoisa. Nytkin tunnen tässä aamukahvin juutuani kuin eläisin jotain juhlaa. Se johtunee siitä kun tavoitan

elämässä enemmän henkisiä arvoja kuin aineellisia... Kaikki kunnia kyllä suotakoon leivälle ja vaatteelle, mutta otettakoon myös huomioon se, että "ihminen ei elä ainoastaan leivästä vaan jokaisesta sanasta joka Jumalan suusta lähtee... ja tahtoisin lisätä — jokaisesta ominaisuudesta mikä ihmisessä viittaa Jumaluuteen, kuten esim. kauneuden kaipuusta, uhrautuvaisuudesta ja rakkaudesta...

Tämän kirjoitukseni lopuksi sopeinee Aleksanteri Aavan suhtautumisesta kuolemaan kertova kirjeen ote vuodelta 1954. — Kaikesta päätellen on tämän elämän päivä painumassa latvoille päin. Pääsen aina tasapainoon sillä kun muistan lunastajani elävän — kuolema on nieltä voitossa! — Vellattoman on kevyt mennä Jumalan luokse, Isän kotiin, josta on elämän reisulle rämpimään lähtenytkin.

E. T.

myös eläimiä ja tietysti mukaan hoitajat eläimille. Me pystyimme ensimmäisen junan kuormaamaan täyteen lastiin kolmessa tunnissa. Kun menin asemakonttoriin ilmoittamaan, että meidän puolesta juna on valmiina lähtemään, epäili asemapäällikkö tätä ja karskisti vastasi: — Älä valehtelee! Vastasin: — Ellei uskota, niin sopii käydä katsomassa!

Niin lähti ensimmäinen evakointijuna Sakkolan asemalta ja ensimmäisen vuorokauden aikana kuormasimme kaikkiaan 389 vaunukuormaa erilaista tavaraa.

Asemapäällikkö lupasi tilata lisää junia, "koska teiltä näyttää lastaus sujuvan". Saimmekin junia jatkuvasti ja myös miehet väsyivät sillä lastaus jatkui yhtäjaksoisesti useita vuorokausia.

Saimme lisää miehiä Is-komppanian lisäksi Räisälästä ja Kaukolasta, sekä ainakin yhtenä päivänä oli yksi sotavankikomppania työssä mukana. Nyt tuli, tilanteesta johtuen, junia harvempaan ja näin saimme pieniä hengähdystaukoja ja lepoa. Pommitukset eivät alkuaikana häirinneet, mutta jonkin päivän kuluttua kun olimme juuri saaneet junan kuormattua yllätti pommitus ja veturiin ja moniin vaunuihin tuli osumia. Aseman sähköttäjä ja kolme siviiliä saivat surmansa ja yksi eläinvaunu tuhoutui kokonaan.

Koska oli luultavaa, että vihollinen tulisi jatkamaan pommitusta muutimme kuormausta paikan noin

puolitoista kilometriä asemalta pohjoiseen, jossa oli veturien kääntökolmio. Sitten tuli junien saapumisessa tauko, niitä tarvittiin kipeimmin muualla.

Tilanne näytti evakoinnin kannalta synkältä sillä tavaraa oli kaikki laiturit ja radan vieret täynnä ja lisää tuli kokoajan. Me lastaajat saimme levähdystauon. Tavaroiden vartiointi kuului sotapoliisiosaston tehtävänä, mutta se vietiin vähin äänin muualle. Seuraus oli, että tavarat jäivät vartioimatta ja perääntyvät omat joukot luulivat niitten jääneen vihollisen saaliiksi ja repivät tavarakolliit hajalle. Asiaan saatiin kyllä järjestys ja koetimme pakata tavarat uudelleen kolleihin, mutta tuskin kaikki joutuivat oikeisiin paikkoihin.

Tähän aikaan Sakkolan kunnan esikunta muutti Äänekoskelle, josta se ei tietysti voinut mitenkään ev-asioita hoitaa. Tämä muutto vaikeutti suuresti tavaroiden saantia asemalle.

Kun viljankorjuuseen saatiin armeijan avulla käyntiin, niin aloimme viljan kuormauksen huomattavassa määrin ja lähetimme viljan valtion viljavarastolle.

Viimeksi oli koottu sadonkor-

juukoneet Noitermaan pysäkillä ja lisänä muutakin tavaraa. Kun koetimme saada junia soittamalla sk-piirin esikuntaan, vastattiin ettei he voi tehdä asian auttamiseksi yhtään mitään. Armeijakunnasta annettiin lupa lastata jos junia tulee.

Ei kulunut kuin tunti kun juna saapui, eikä käytettävissä ollut kuin kymmenkunta miestä. Pyysin apua rajakomppanian päälliköltä kapt. Petäjältä ja hän lähetti koko komppanian lastaamaan. Tähän junaan lastattiin koneet. Myöhemmin kerrottiin, että tämä juna oli tarkoitettu armeijan käyttöön mutta se oli jo silloin lähtenyt täydessä tavaralastissa kohti koti-Suomea. Päivämäärällä 18.9.1944 lähti viimeinen evakointi juna Sakkolasta.

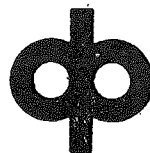
Perunaa nostettiin tämänkin jälkeen, mutta armeijan erään yksikön huoltopäällikkö ne pakkootti armeijan käyttöön.

Muistelen mielelläni niitä miehiä joitten kanssa Sakkolassa evakointi-touhuissa oltiin, siitä on jo kulunut melkein kolmekymmentä vuotta ja useat mukana olleet ovat Isänmaan mullassa. Rauhallista lepoa.

Matti Niippa

**NIEMELÄN
VALOKOPIOLAITOS**
HÄMEENLINNA — PUHELIN 24 522

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

KALA-AATI

Usein muistot vievät sinne syntymäkylääni Karholaan, jossa hurjimmat leikit leikittiin ja kauneimmat laulut laulettiin. Siellä urheilukenttää tehtiin talkoovoin ja monet muut touhut touhuttiin.

Erikoisesti on mieleeni jäänyt mies, jonka useimmat tunsivat nimellä Kala-Aati. Mies oli pieni mutta pippurinen, sitkeä kuin entisajan tervaskanto.

Aatia oli jo ajan hammas aika tavalla kuluttanut.

Kun Pyhäjärvestä alkoi saada sitä kuuluisaa "räpystä", ilmestyi Aatikin "liisteestä" tehdyn kalakonttinsa kanssa kujasille, milloin tuoden kalaa, milloin oli menossa hakemaan kalaa. Usein ihmettelin niitä ehtymättömiä voimia jotka miehellä olivat: 15 kilon kontti selässä ja matkaa saman verran. Jaaman rannassa kalanmyyjät kyselivät: — Mihin myyt kalat edelleen? Aati vastasi: — Ori-Pitkäselle, Pankkiherralle ja Rikkaalle-Loposelle. Kävi Aati joka talossa tarjoamassa, mutta nämä kolme taloa olivat kai ne, jotka useimmin ostivat.

Kun aamuisin heräsin, oli Aati jo kalakonttinsa kanssa kartanolla ja aina oli tarjolla "maa paras-ta kallaa", jota Aati myi. Kerran sattui Aatille tapaus, jota en malta olla kertomatta. Siinä klo 6:n aikana aamulla, kun Aati ja isäni olivat kalakaupat tehneet, niin ajatteli Aati, että "huilaan" vähän aikaa tässä kartanolla. Kuinkas ollakkaan, kun aurinko alkoi paistaa porotella täydeltä terältä, niin uni voitti kalakauppiaan. Oli jo iltapäivä, kun Aati heräsi ja tuli kova kiire myymään loput kalat. Kaikki kalat menivät kaupaksi, kun Aati myi ne vähän huo-

keammalla ja ostaja oli Tenkasen Salamuoni. Kun Salamuoni sai kuulla, mitä kaloille oli tehty, ei kunnian kukko Aatille laulanut. Aati nimittäin meni Siltalan ojalle, jossa oli huuhtonut kalat.

Siinä sivussa toimitti Aati "morsiusasioita". Minullekin oli katsottu sopivan ison talon ainoan tytären. Tekeväisen. Tekee hevos-työt ja hoitaa ison karjan, ja hyvin. Tyttö on, ja sorja onkin! — No, viehän terveisiä!

Ei kulunut kauan, kun Aati alkoi tiukata minulle, että tytölle on "kirja" kirjoitettava. Hän kyllä sen vie perille. — Ei siitä tule mitään, kun olen niin huono kynä-

mies, mutta jos Aati sanelee, minä kyllä sikäli panen paperille.

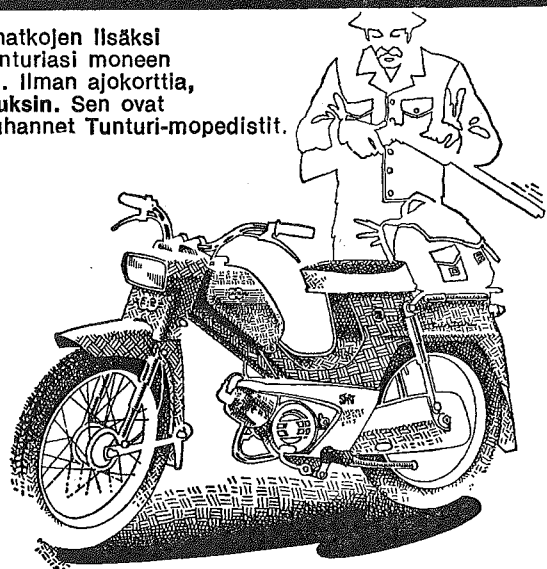
Jääköön tässä kirjeen sanelijan ajatukset mainitsematta, mutta omani, jotka pistin kirjeen loppuun oli: — Aati saneli tämän kirjeen ja minä kirjoitin. Ja lisäksi toivoisin, että antaisitte Aatille syömistä ja heti, kun olette tämän kirjeen lukeneet! — Terveisin! Sakkolan poika.

Kirje pantiin "koverttiin" ja kirje "lämpän" hikinauhan väliin. Taskusta se voisi tipahtaa, taikkatulla kalaiseksi. Aati lähti myymään loppuja kaloja. — Joka ostajalle oli sanonut, että nyt hänellä on sellainen paperi keralla, jota ei antaisi 1000 markallakaan. Kun kalat oli myyty, kyllä hänen askeleensa keveästi nousivat matkatessa kohti Saaprua.

Aatin hattukin olisi kertomisen

Tunturi-mopedi laajentaa maailmaasi. Edullisesti.

Edullisten työmatkojen lisäksi voit käyttää Tunturiasi moneen muuhun asiaan. Ilman ajokorttia, pienin kustannuksin. Sen ovat todenneet jo tuhannet Tunturi-mopedistit. Tule tutkimaan uudet mallit.

Lempäälän Pyörä

Om. M Toiva - Puh. 74 286

Muistojen maisemia

Oheisessa kuvassa Röykkylän nuoria 30-luvun alussa. Jalmari Ollikainen on etualalla toisten nuorten ympäröimänä. Taustana Suvanto ja Haitermaan Ylämäen puoli.

arvoinen, mutta mieluummin kerroin miehestä, kuin miehen hatusta. (Toinen kirjoitus hatusta, toimittaja).

Ei kulunut montakaan päivää, kun Aati taas ilmestyi kartanolle ja vinkkasi: — Tulehan poika tänne! Asiaa on ja paljon, mutta sitä ei saa toiset kuulla. Sitten alkoi selostus: — Kun aloin lähestyä sitä taloa jonne "kirja" oli vietävä, niin aikaisemmin oli pihalla koira, joka minua aina haukkui ja kovasti! Oli se nytkin siinä, mutta ei suutansa avannut! Liekö koirakin haistanut, millä asialla olin?

Kun menin tupaan, käskettiin istumaan ja oltiin ystävällisiä. Mie suikkasin "kirjan" tyttären äidin kouraan. Äiti luki ja antoi sitten kirjeen tytölle. Et arvaa sitä molemmin puolista riemua, kun alkoivat kantaa ruokaa pöytänsä. Minua käskettiin syömään ja kehoitettiin: — Aati ottaa lisääkin! Pyysivätpä yöksikin.

Aatin tarinaa kuunnellessani muistui mieleeni, että siinä kirjeessä taisi olla niistä ruoka-asioistakin.

Muutaman viikon kuluttua, eräänä sunnuntaina iltapäivällä tuli Aati taas meille. Kalakontti oli tyhjä ja hän alkoi tiukata: — Nyt ori valjaisiin ja morsianta katsomaan!

Siinä löivät nuoren miehen jalat ja järki pahan kerran tyhjää — mutta mikäpä siinä, hevonen valjaisiin ja niin me pojat lähdetiin. Kun päästiin Pyhäjärven ra-

Tätä kuvan ottopaikkaa Armas Pullisen pellolla kutsuttiin Kalmiston mäeksi.

jalle, minä katsoin "aikarautaa" ja ihmettelin: — Onko kello jo noin paljon. Pysäytin hevosen ja selostin Aatille tilanteen: — Meidän naisväki lähtee lypsylle juuri tällä hevosella ja näillä vehkeillä... Kun siinä jonkin aikaa pohdittiin, tultiin siihen tulokseen, että yritetään jokin toinen kerta paremmalla onnella.

Oli kulunut jo monia viikkoja, tapasin Aatin kirkon mäellä. Hän tuli luokseni vähän allapäin ja alkoi vuodatuksensa: — Oli se hyvä, ettei silloin menty. Ajattelen miten huono se tyttö on: Ei osaa paitaa itselleen ommella, kerran oli yrittänyt ja siitä tuli yhtä "ympyräinen" kun Vernitsanhovin rokkapata! Laiskakin on. Äiti saa tehdä kaikki työt. Aamulla 9 aikaan äiti saa "polenan" kanssa herätellä tyttöä.

Sellainen se tyttö oli. Taisi olla "kuormaniekkakin", mutta vartuhin poika ensi kesään!

Vuodet vierivät, aika kului ja me

Nuoret hymyilevät historiallisella paikalla, vaikka silloin kukaan ei kiinnittänyt kumpareeseen erikoisempaa huomiota.

Paikka on suuri joukkohauta. Koska kumpare oli melko iso, on

ajan mukana. Oli lomilla "sieltä jostakin" ja sain kuulla Aatin olevan "kipijänä" ja makaavan Loposen Mikon-Helenan tuvan sängyssä.

Menin Aatia katsomaan. Kun olimme siinä jutelleet entiset ja nykyiset asiat, kuunnellut Aatin sydämen vuodatukset, lähdimen kotiin. Siinä Harjutietä kulkiessani aloin kerrata kaikkea, mitä olimme siinä keskustelleet.

Ensiksi tuli mieleeni: — Ompa Aatista tullut kova liikemies evakkona kierrellessä, rahaa tuntui olevan ja kovasti sitä käyttävän. Sitten välähti mieleeni: — Vähän ennen täältä lähtöä moni ei ole köyhä eikä kipeä. Eikä kulunut kauan, kun sain kuulla, että Aatin kalainen ja parkkiintunut "silentka" oli riisuttu ja hänet kätkeyty kirkkomaan valkoiseen hiekkään. Siunattu olkoon Hänen leposijansa!

Peko-Juhon poika Lauri

JA NASKALI

PALUU SAKKOLAAN 1941

Elokuun 23. pñä 1941 noin kaksi vuorokautta kestäneen kovan tais-
telun jälkeen omat joukot mursi-
vat Sakkolan asemanseudulla rau-
tatien suuntaa noudattavan vihol-
lisen puolustuslinjan. Tämän mur-
ruttua vihollinen vetäytyi ilman

siihen ilmeisesti haudattu paljon
vainajia, ehkä sotilaita.

Onko isonvihan tai nuijasodan
aikuinen? Vai joltakin muulta vai-
non ajalta?

Selviäisikö tämä arvoitus? Voi-
siko Siprolan Väinö mahdollisesti
selvittää? Olisi hyvä, jos tämä
tulisi selvitettyä nuoremmille
luettavaksi. Minua ainakin kovasti
kiinnostaisi ko. tieto — tuli kum-
paretta niin monta kertaa kaivel-
tua.

Kuka voisi kertoa mitä tuossa
Kamiston mäellä on vuosisatoja
sitten tapahtunut? Se on ollut SU-
RUJEN paikka — joukkohauta.
Keitä he ovat olleet ja mistä päin?
Meille siellä eläneille se oli arvoi-
tus ja arvoitukseksi se meille to-
dennäköisesti jää. Monet vainot ja
sodat on Suvanto nähnyt ja aina
se on ollut esteenä yli pyrkijälle.

Kuvassa on nuoria, jotka vietti-
vät onnellisia rauhan päiviä, tietä-
mättä tulevista rauhattomista
ajoista — sodasta.

Aika on kulkenut nuoruusajan
yli, me vanhenemme. — Muistot
vielä säilyvät. Kuvissa näemme
nuoruuden vielä hymyilevän. Kun-
han tuo onnellinen aika säilyisi
mielessämme! Sitä toivoo

Naapurin Tauno

vastarintaa Suvannon eteläpuolel-
le aina vanhan rajan tuntumaan,
joten Sakkolan pitäjä vapautui ko-
konaan.

Sakkolan kunnanhoitokunta oli
aikaisemmin Sotilashallinnon ko-
hotuksesta varautunut Sakkolan
jälleenpaluuta varten valiten kun-
nalle esikunnan, johon kuuluivat
Juho Kekki kunnanpäällikkönä,
Jalmari Naskali väestönsiirronjoh-
tajana, Mikko Pekkanen kansan-
huollon johtajana, Matti Laama-
nen kuljetuspäällikkönä, muina jä-
seninä Juho Turkinen ja Aleks
pp. Kallonen, kunnan maatalous-
johtajaksi Arvi Lemmetty sekä
joka kylään viljelyspäälliköt.

Kunnanesikunta saapui Sakko-
laan 5. pñä syyskuuta, ottaen ma-
japaikakseen Matti Pitkäsen talon
Viiksanlahden kylästä. Ensimmäi-
nen tehtävä oli ottaa selvää mil-
lainen on majoitustilanne hävite-
tyllä alueella. Tilane oli tämän nä-
köinen: ehjiä rakennuksia 315,
korjauskelpoisia 190, kotieläinra-
kennuksia jäljellä ehjiä 192, kor-
jauskelpoisia 189. Kunnan raken-
nuksista oli säilynyt: kunnallis-
koti, lastenkoti ja kaksi kansa-
koulua. Seurakunnan rakennuksia
ei ollut jäljellä kuin kanttorin
asunto Patamäellä, siihenkin oli
tullut kranaatti keskeltä raken-
nusta sisään.

Asuinrakennusten ja niidenkin
huonon kunnon takia oli keskityt-
tävä palaamislupia annettaessa
vain täysin työkykyisiin asukkai-
hin ja ilman perinpohjaista puh-
distusta taloissa ei voinut ajatel-
la majoittamista. Sitä varten tuli-
vatkin heti alussa erikoiset nais-
työryhmät, jotka tekivät alkusi-
vouden taloissa.

Kuljetukset tapahtuivat rauta-
teitse Valkjärven asemalle ja siel-
tä armeijan autoilla perille, siihen
saakka, kunnes keväällä 1943 saa-
tiin Hiitolan—Raasulin rata liiken-
teelle. Rakennustoiminta alkoi he-
ti kovalla vauhdilla niillä voimilla
mitä oli paikalla, sillä asekuntoi-
nen miesväki oli muilla savotoilla.
Myöhemmin komennettiin raken-
nustyöväkeä muualta Suomesta.
Rakennustoimintaa auttoi osaltaan
se, että Sakkolan asemalle ja Lup-
rikkalaan olivat jääneet isot tuk-
kivarastot, joista Viljo Turkinen
sotilashallinnon edustajana luovut-
ti tukkeja isännille ja sirkkelisahu-
rit sahasivat raakalautaa tarvitse-
ville.

Maatalouspäällikkö luovutti so-
tilashallinnon hankkimia maata-
louskoneita ja kaikenlaisia maata-
loudessa tarvittavia työvälineitä,
sotasaalishevosia ja myöhemmin
lehmii niitä tarvitseville.

Toiminnan laajennuttua esikun-
ta joulukuulla 1941 siirtyi Haider-
maan kansakoululle. Samaan ai-
kaan siirtyi myöskin Sakkolan
kunnantoimisto Toijalasta sinne ja
saatiin oma postitoimisto. Kevääl-
lä 1942 esikunta siirtyi Sakkolan
lastenkotiin. Maatalous- ja raken-
nustoimisto toimivat J. Naskalin
rakennuksessa Sakkolan aseman
lähellä.

Seurakuntatyö saatiin alkuun,
kun kirkkoherra Joonas Laurila ja
kanttori Aaro Lehmusvuori mar-
raskuussa 1941 saapuivat Sakko-
laan. Molemmat majoittuivat kant-
torin virkataloon Patamäelle, jos-
sa myös kirkkoherranvirasto sai
toimipaikan. Kirkkona oli Valis-
tustalo. Seurakunnan suurpappi-
lan piharakennuksen valmistuttua

Nuorten Kristillinen yhdistys

Sakkolan seurakuntaan perus-
tettiin Nuorten Kristillinen Yhdis-
tys jo vuonna 1906. Sen toiminta
ulottui yli koko laajan seurakun-
nan. Hengellisiä tilaisuuksia pidet-
tiin noin kerran kuukaudessa eri
kylissä, milloin kodeissa, milloin
kansakouluissa tai seurojen talois-
sa, puhujina useimmin oman seu-
rakunnan pappi, lisäksi NKY:n
jäsenet toivat ohjelmaan oman
osuutensa.

Puheenjohtajina toimivat alku-
vuosina pastori G. A. Vikman sekä
rovasti Elenius. Pisimmän ajan,
12 vuotta toimi puhj. mvj. Mikko
Naskali. Vuodesta 1932 toimi pu-

v. 1943 alussa kirkkoherra viras-
toineen muutti siihen.

Asukkaita oli 30. 5. 1942 palan-
nut entisille asuinpaikoilleen 2.977
henkeä, saman vuoden lopussa oli
3.994 henkeä. Seuraavan vuoden
aikana kaikki halukkaat pääsivät
tulemaan kotipaikalleen.

Rakkaamme

VILJO NASKALI

synt. 26. 11. 1911 Sakkolassa,
kuoli 1. 2. 1974 Punkalaitumella

Kaivaten

**Puoliso, lapset, lastenlapset,
omaiset ja ystävät.**

Herra, Sinun luonasi on
väsytynyt hyvä olla.

Siunattu hiljaisuudessa.
Kiitämme osanotosta.

heenjohtajana kirkkoherra Juho
Silvennoinen, sihteerinä aluksi
opettaja, emäntä Katri Riikonen,
hänen jälkeensä pitkän ajan Simo
Rauhala ja vuodesta 1932 Tauno
Paukku.

Seurakunnan laajuuden takia
ruvettiin perustamaan kyläosasto-
ja. Niinpä Haitermaan kylään pe-
rustettiin v. 1925 NKY:n kylä-
osasto, puheenjohtajana emäntä
Katri Koiranen ja sihteerinä nti
Iida Koiranen. He toimivat tehtä-
vissään ansiokkaasti talvisotaan
saakka. Toiminta oli milloin vilk-
kaanpaa, milloin hiljaisempaa.

Kokoonnuimme usein jäseniltoi-
hin lukemaan raamattua ja kes-
kustelemaan sen pohjalta, välillä
laulaen virsiä ja hengellisiä lau-
luja. Kun vuonna 1926 valmistui
Haitermaan kansakoulu, olimme
iloisia, kun oli saatu väljemmät ti-
lat kokoontua. Koululla pidettiin
usein hengellisiä yleisötilaisuuksia.
Puhujina esiintyivät omien pap-
pien lisäksi maallikkopuhujat. Oli-
pa ilo saada kauempaakin tulleita
vierailijoita. SNRKr. Liitosta vie-
railivat opettajat Eeva Alha ja
Mandi Sinkkonen sekä Etelä-Kar-
jalan piiriliitosta piirisihteerit Ha-
lonen, Hakkarainen, Heliö ja Ran-
tanen. Koulun tilat täyttyivät aina
hartaista kuulijoista. Vuosien 1933
—34 talvella pidettiin noin viikon

kestävät raamattukurssit Sakko-
lan Valistustalolla seurakunnan ja
NKY:n yhteisvoimin. Kurssin joh-
tajana toimi khra Kaarlo Hyske.
Kursseilla oli koko ajan useita
kymmeniä osanottajia. Siihen ai-
kaan oli maaseudun ihmisillä vielä
aikaa osallistua, varsinkin talvella,
sanon kuuloon ja viipyä useita
päiviä sekä saada uusia hengelli-
siä virikkeitä jo tutuksi ja rak-
kaaksi käyneelle NKY:n työsaral-
le.

Eivät ne kotityötkään silti teke-
mättä jääneet, sillä voimia ja ah-
keruutta riitti myös niihin. NKY:n
piiriin liittyivät läheisesti myös
tyttö- ja poikakerhot. Niinpä Hai-
termaan kylään perustettiin v.
1925 myös tyttökerho. Sen ensim-
mäisiksi johtajiksi tulivat emän-
nat Elisa ja Katri Koiranen ja v.
1928 lähtien talvisotaan saakka
Lyyli Naskali. Poikakerho perus-
tettiin muutamaa vuotta myöhem-
min, johtajana kanttori Antti
Kuisma.

Nyt ovat Sakkolan NKY-läiset
hajaantuneet ympäri isäimme
maata, mikäli heitä vielä elossa on.
Meille, muukalaisina täällä vaelta-
ville kuuluu kehoitus: — Ole uskol-
linen kuolemaan asti, niin minä
annan sinulle Elämän kruunun.

— L. N.

Sakkolalaiset sotavammaiset!

Suvanto-säätiö kutsuu jokaista sakkolalaista sotainvalidia
saapumaan yhteiseen tilaisuuteen lauantaina 20 päivänä
huhtikuuta 1974 Suomalaisella Klubilla Puutarhak. 13 Tam-
pere.

Tervetuloa!

"SUTNAMIES"

Viime vuosisadan vaihteen tie-noilla Suvantojärvellä kulki "Ulkisen sutna". Tämä oli jonkinlainen roomu, varustettuna höyrykoneella ja potkurilla, joiden avulla se kulki. "Sutnalla" kuljettivat erilaista tavaraa, halkoja, rautamultaa ym. "Sutnassa" oli lastaus- ja purkausmiehet, yksi heistä oli nimeltä Antti, kotoisin jostakin pohjoisen puolelta. "Sutnamiehet" kävivät välillä maissa Suvannon rantataloissa ruokaa hankkimassa. Anttikin näillä reisuilla tutustui Varpuli-nimiseen neitoseen, joka tutustumisen myöhemmin johti avioliittoon. Avioliiton solmimisen jälkeen Antti jäi maihin ja rakensi Varpulin sukulaisten maalle asuntonsa pienen ja kalaisen järven rannalle. Ollakseen oikea avioliitto piti hän avioliitosta tulla tulokseksi poika. Pojasta kasvoi iso ja roteva mies. Antti sanoikin, kun poikaan aina vaan tuli mittaa lisää, että Mannesta tulee Mönköön kuningas!

Antilla oli omatakeisia lausahduksia monissa toimituksissaan. Hän oli ahkera onkimies ja kun laittoi madon onkeen sylkäisi siihen ja sanoi: — Tui kolomasti, eikö kala syö, eikö kala syö. Söihän se, kun läheisessä järvessä oli hyvin kalaa. Antti asusteli talossaan, teki satunnaisia töitä. Kun vaimonsa oli vauraan talon miesten sukulainen tuli Antille ajatus mieleen, että talosta saisi kärejien kautta omaa maata itselleen. Niinpä hän manasi naapurin veljekset kärejiin ja rupesti juttuamaan osuutta naapurin tilasta. Kärejissä tuomari kysyi: — Millä perusteella te vaaditte osuutta naapurin tilasta. Antti sanoi: — Minnoon naapurien isäntien kolomas veli! Tuomari kysyi: — Kuinka se on mahdollista, kun tiellä on naapurin isäntien

kanssa eri sukunimetkin? Lautamiehet selittivät asian tarkemmin, niin kanteelle ei voitu tehdä muuta kuin hylätä.

Antti oli puolueasioissa hyvin salaperäinen. Eräiden vaalien aikoina hän kävi kodissani, niin sisareni kysyi: — Mitäs puoluetta se Antti on? Antti viivyttellen vastasi: — Minnoon, minnoon — Varksen puoluetta ja nauraa turahtti sanojensa päälle.

Varpuli ja Antti vanhenivat, eivätkä jaksaneet enää paljon töissä käydä. Tulojen puoli jäi näin hyvin vähäiseksi, eikä siihen aikaan ollut vielä kansaneläkkeitä. Antti tuli eräänä talvisena päivänä meile ja rupesti haastelemaan lupsakaasti, niin kuin tapansa olikin. Puheltuaan yhtä ja toista, muun

puheen lomassa sanoi: — Meidän Varpuli oli jo tänä aamuna kovasti huolissaan kun ei ollut muuta ruokaa, kuin kannikka leipää, eikä jauhojakaan mistä olisi leipää paistanut. Minneen ollu vielä minneenkää ja naurahti päälle. Meillä sattui olemaan vasta paistettua leipää, niin äiti kääri ison leivän ja antoi Antille ja sanoi: — Viestä Varpulille vähän tuomisia. Antti kiitteli ja aikansa haastetuaan lähti ja kävi kylän isommista taloissa Varpulin huolija haastelemassa. Talojen emännät lähetivät Antin mukana Varpulille tuomisija.

Niinhan sitä silloin, täytyi mennä hyvässä yhteisymmärryksessä ajasta toiseen. Varpuli ja Antti olivat koko kinkeripiirissä hyvin pidettyjä ihmisinä, niinpä heidän huolensakin pidettiin osaksi yhteisinä.

J. O.

Muistelmia 1930-luvulta

Lieneekö ollut sattuma vai olisi-ko Luoja itse järjestänyt niin, että Sakkolassa, Luprikkalan ja Sipilänmäen välille n. 5 km matkalle, etäisyys maantiestä enintään 200 m, oli asettunut asumaan melkein kaikki ammatti-ihmiset ja virkamiehet ja rouvat, joista tavallinen talonpoika vuosien mittaan tarvitsi ketä useammin ketä harvemmin. Nimismies Sjöberg eläinlääkäri Leo Backman olivat Kiviniemessä — mutta näitä herroja harvemmin tarvittiin kohdallani! Oli niin hyvä tuuri, että kerran tarvitsin eläinlääkäriä, nimismiestä en tarvinnut kertaakaan.

Meidän talo oli aivan kylän perimmäinen. Kun lähdin kotiportista oli heti vasemmalla suutarimestari Matti Hatakka. Oikealla kamreeri Mikko Pekkanen, mallipuu-seppä Manu Virolainen, kirvesmies

Aukusti Söder ja Matti Kurikka. Lisäksi vasemmalla sepät Aukusti ja Sylvester Koppanen. Oikealla työnjohtaja Edvard Lopenen ja sahankantari Uno Pitkänen ja sitten kahtapuolen tietä kivimiehet Aukusti ja Aapro Sander. Lisäksi vasemmalla sahuri Eemil Koppanen ja puuseppä Pekka Pitkänen. Samoin suntio Ilmari Kelo ja oikealla kansakoulunopettaja Emmi Kankkunen ja Matti Valkonen ja samallapuolen tietä kello-seppä Juho Jääskeläinen. Pitäjätupa, jossa oli Säästöpankin konttori jota hoitivat kamreeri Mikko Pekkanen ja Anna Kerttu Pitkänen ja samassa talossa asuivat kättilö Anna Paavilainen, haudankavajat Matti Nihti ja Matti Sipiläinen. Tapulin takaa häämötti lukkarin virkatalon, Patamäki, jossa asui kanttori Aaro Lehmusvuori.

APRILLIÄ

Kaikki vanhemmat Suvanto Seutu -lehden lukijat varmaan muistanevat miten tärkeitä oli aprillipäivänä huhtikuun ensimmäisenä saada lähimmäinen juoksemaan aprilliä ja miten paljon vielä tärkeämpää oli varoa juoksemasta aprilliä. Omalta kohdaltani muistan miten jo edellisenä iltana koetettiin takoa muistiin, ettei huomenaamulla saa uskoa mitään eikä kehtää, ei edes rehellisimmänkään ihmisen kehoitusta saanut uskoa eikä edes kääntää päätään tai katsottakaan käskettyyn suuntaan, vaikka uteliaisuus olisi houkutelutkin ottamaan asiasta selvää. Jos kuitenkin kaikesta huolimatta valppaus hetkeksi herpaantui ja varuillaan olo syystä tai toisesta petti, niin voi syntyä ja sysäys kun se saattoi kirvellä tuolla sisikunnassa. Se todella "otti aivoon" niin

kuin nykyisin pruuokataan sanoa ja auta armias jos kaiken kukkuraksi se narraaja, juoksuttaja, aprillaa ja vielä kaiken lisäksi näytti parilla vaaksalla jatkettua nenäänsä ja kaiken katkeran kalkan lisäksi rupesti lässyttämään sitä ivahokemaa aprilliä, söit sillii, tulit humalaa, juo kuumaa vettä päälle. Se oli jo niin suuri munaus, että se kismitti vielä monta päivää jälkeen päin, ellei nyt sattunut niin mukavasti, että sai maksaa velat velkoina ja potut pottuina korkojen kanssa. Nykyisin se lienee jäännyt lasten osalta paljon vähemmälle ja aikuisillekaan ei liene tehty suoranaista narrausta (aprillausta) muuta kun mitä jotkut päivälehdet joskus intoutuvat koikelemaan lukijoidensa huumorintajua ja herkkäuskoisuutta, mitä ei missään tapauksessa oteta enää näin varttuneella iällä vakavasti eikä se aiheuta turhautumista kuin korkeintaan itselle kun antaa iso ihminen itseään vetää höplästä.

Lapsuudestani muistan monta-kin aprillitapausta, mutta kaikkein enimmänsä omahyväisyyden hermoja kutkuttavan aprillijutun muistan kun sellaisena mustalaispojan kokoisena sain juoksuttaa naapurissa asuvaa jo keski-ikänsä sivuuttanutta ja muutenkin arvossa pidettyä isäntämiestä. Hänellä oli ostettu peltopalsta noin parin sadan metrin päässä omasta kartanostaan sellaisen mäentökykrän takaa ja se pelto oli kylvetty silloin rukiille. Tämän tarinan taustaksi lienee mainittava, että edellämainitun mäentökykrän takana oli myös naapurin talo ja tämän talon hevoset olivat aikaisemmin päästetty valloilleen jaloittelemaan kevätkorvalla ja niin olivat käyneet myöskin naapurin ruis-

Vasemmalla kirkko ja rovastin-pappila, oikealla diakonissan mökki, jossa asuivat Olga Rouvinen ja Tyyne Sihvonen, sekä osuuskauppa, hoitajina Eemil Immanen ja Matti Kallonen. Vasemmalla kapalaisen pappila, sitten Rauvalan Mylly omistajat Oskar ja Vihtori Rauvala, myllärinä Hänninen. Oikealla Sandran mökki jossa asui mylläri Antton Hallikainen. Kirkkosillan toisella puolella oli kahvila, joka omisti Arne Rauvala. Vastapäätä oli kunnanlääkärintalo, lääkärinä Toivo Salonen. Vasemmalla Adolf Pitkäsen kauppa, kauppaneitinä Hilka Kuparinen ja postitoimisto samassa talossa, vieressä Virkin kauppalike ja seuraavana apteekki, apteekkarit Yrjö Luoma ja Leon Palmu. Vasemmalla maalari Valtter Aarnio ja sitten Naskalin taloja, joista hoidettiin porsasasiat. Vasemmalla mäenpäällä Salakan talo ja autoilija Toivo Salakka. Samassa talossa asui maatalousteknikko Oskari Törmälä. Seuraavina Äikään talo ja Raisio. Oikealla Sipiläisen sisarukset. Monta virtaa ja tointa hoitanut Matti Laamanen ja metsänvartija Heikki Lemmetti. Vasemmalla suutari Toivo Koiranen, Salakanmäelle mennessä.

Tässä lienee jäänyt muutamia mainitsematta. Tarkoitus olikin kertoa vain ammatti- ja virkamiehistä. Mainitsematta jääneet olivat maanviljelijöitä. Tulkoon tässä vielä mainituksi että koko laajassa Sakkolan pitäjässä ei löytynyt toista samanlaista reittiä, jossa olisi ollut näin lyhyellä matkalla samanverran ammatti-ihmisiä. Nämä kaikki olivat siksi päteviä ammatissaan, että nykyisinkin saa kauan hakea vertaistaan. Tulin tässä mainittujen henkilöiden kanssa käymään niitä asioita joita jokapäiväisessä elämässä tarvitaan ja vieläkin nyt "vanhana" ihmisenä sitä, että miten kaikkien mainittujen kanssa käydyt asiat

Antti Söyrinki

SEKATAVARALIIKE

NARVA OJOINEN

PUH. 77 071

sujuivat aina myötäkarvaan, ettei koskaan tullut riitaa tahi kiinaa. Tätä kaikkea on näinkin pitkän ajan perästä mukava muistella.

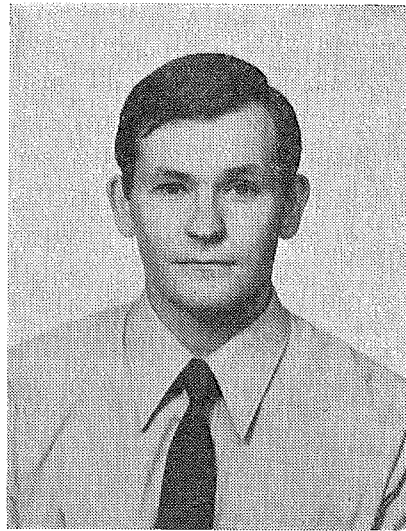
Juho Kurikka

Pekka Tapio Männikkö 18. 7 -46 — 13. 1 -74

Lentäjä Pekka Tapio Männikkön siunaustilaisuus oli Viialan kirkossa 26.1.-74. Surumarssin soidessa kantivat omaiset, ystävät ja koulutoverit Pekan kirkkoon, jossa dir.cant. Kauko Laitinen lauloi urkujen säestyksellä Ilmari Hannikaisen "Niin kuin muuttolintusen tie". Laulettiin virsi 351: 1, 2. Kirkkoherra Pentti Hytönen toimitti siunauksen, johtolauseenaan Psalmin 139 "Jos minä kohoaisin aamuruskon siivillä ja

asettuaisin asumaan meren ääriin, sielläkin Sinun kätesi minua taluttaisi". Laulettiin virsi 527: 1, 2, 5.

Pekan arkulle toivat omaisten ja ystävien lisäksi kukkansa ja seppeleensä: Suomalaiset ja ruotsalaiset lentäjätoverit, Lentotoimi, Tampereen Ilmailuyhdistys, Roslagens Flygklubb, Norrtölje Obs, Varuhuset-Rotebron henkilökunta, Sollentuna Ulvex AB, Sundbyberg, Ulla ja Sune Malm, Sollentuna ja onnettomuusko-

oraita poljeskelemassa kevätliejuisella pellolla.

Tämän seikan muistaen menin aprillipäivänä hyvin asiallisena naapurin isännän luo ja tein tietäväksi, että ne Tahvoloisii hevoset näkyvät taas olevan siellä teidän ruismaalla, ja se riitti, isäntä lähti niiltä jalansijoilta juosta hölkkäsemään sinne peltosaralleen niin, että iso lihava vatsa keikkui juoksun rytmissä. Omalta kartanolta seurasin asioiden kulkua voittajan riemun kutitellessa mukavasti itsetuntoa. No ajan ollen palaili isäntä — nyt jo rauhallisin askelin — kotia kohti turhalta reilultaan ja minut nähtyään sanoi, ettei hän siellä nähnyt mitään hevosia. Koetin hyvin rauhallisesti selittää, ettei siellä ollutkaan muuta kun vain aprillii. Ensin arvelin, että tässä taitaa tulla tupen rapinat ja korva makiat palkaksi — luulin näet, että isäntä ottaa turhan juoksunsa kovinkin tärkeästi ja alentavasti itselleen, mutta eikös mitä. Isäntä ymmärsi leikin, ensin vain ihmetteli että onkos nyt sitten aprillipäivä ja kun vakuutelin niin olevan, niin alkoi nauruskella, että olitpa aika velikulta kun hoksasit vetää sellaisesta na-

rusta, että heti lankesin lankaan. Tosin jälkeen päin hän maksoi velkansa takaisin ja korkojen kanssa, mutta se on taas oma lukunsa ja eri asiansa.

Toinen aprillijuttu tuli tässä mieleeni ja erikoisesti siksi, että se kuvastaa sitä katkeruutta, mitä katkeruutta aprillattu saattaa kärsiä tappiostaan. Naapurissani oli käskyläispoikana sukulaispoika — Jalmari — ja teki mitä sattui ja osasi ja mitä nyt tuollainen 15—16-kesäinen pystyy tekemään. Erään keväänä Jalmari oli tehnyt tiettäväksi, ettei tänä aprillina juoksuteta ja kun hän heti aamusta alkaen otti sellaisen tupla-pessimistisen asenteen, ettei mikään käsky tai pyyntö ollut epäilyksien ulkopuolella ja kun päivän mittaan tehdyt yritykset olivat kilpistyneet varovaisuuden ja epäilyksen pansariin niin hän jo illansuussa alkoi olla varma voitostaan. Näin oli päästy heti maatamenon hetkille saakka. Isäntä itse kävi illastamassa hevosen ja korjannut kaikki asiat siellä yökuntoon ja sisälle tultuaan hankkiutunut nukkumaan. Vasta sängyssä hän oli muistavinaan, että tulikohan se tallin ovi kunnolla pantua kiinni ja sanoi Jalmarille: "käypäs Jal-

mari kaike varalt tarkastamas tullik se talliov lukkuu". Jalmarilla kun oli vielä saappaat jalassa niin hän lähti täyttämään isännän käskyä ollenkaan osaamatta enää olla varuillaan eikä haistanut siinä mitään palaneen kärvä. Tultuaan tupaan hän ikäänkuin moittien isännän hajamielisyyttä sanoi "lukusahan se ovi oli". "Niinhä se oli kun minä sen lukkuu pani, mut sehä olkii aprillii". Nyt vasta Jalmarikin heräsi ja huomasi, että näinkö katalasti hänet sittenkin houkuteltiin ansaan ja vielä näin yhdennellätoista hetkellä, kylläpä olin houkka kun uskoin jo voittooni enkä enää ollut varuillani. Niin kävi tämä häpiä Jalmarin sisulle, että he hetken perästä puristi itkun valloilleen ja eikö tuo lie vienyt unen lahjojakin pitkäksi toviksi. Ainakin seuraava päivä oli mennyt murjotuksen merkeissä, mistä se sitten vähitellen tasaantui taas entisiin uomiinsa ja tästäkin asiasta voitiin jutella ilman kiukustumista. Jälkeenpäin Jalmari minulle kertoi, ettei hän ole niin katkerasti masentunut kun silloin aprillipäivän iltana.

Aprillii Aprillii.

A K-u

Taisto Uljas Petter Pekanpoika Pensaan muistolle

Taisto Pensas oli syntynyt Sakkolan Kiviniemessä 29.5.1916 ja hänen tiensä kulki Sakkolasta Tornionjokilaaksoon ja sieltä Kiirunaan missä hänen elämäntaival päättyi 31.12.1973.

Hänen poismenonsa synnyttää kaipausta ja surua sellaistenkin keskuudessa, jotka harvemmin tapasivat hänet henkilökohtaisesti. Hänen ole-

muksestaan oli jotakin aivan erityisen lämmittävää rehtiyyttä, joka teki oman vaikutuksensa jo ensi kosketuksessa. Hän oli kokenut paljon, mutta hnen katseensa kohdistui aina eteenpäin. Harras kiinnostuksensa yhteiskunnallisiin kysymyksiin oli aina rakentavassa mielessä palvele-
massa kanssaihmisia, sitä yhteisöä, johon hän kuului ja laajemmassa

neen omistaja Ismo Keskinen Tukholmasta.

Laulettiin virsi 555:2—4. Narvan marssin sävelten soidessa saatettiin nuori lentäjä rauhaisaan lepoon isänmaan poveen ja kaunis kukkakumpu hänen haudallaan jäi kertomaan omaisten ja ystävien rakkaudesta ja kaipauksesta.

Muistotilaisuudessa seurakuntalissa laulettu virren jälkeen luettiin adressit ja sähkösanomat, joita oli tullut runsaasti.

Seurakuntasisar Eeva Mikkola lauloi dir.cant. Kauko Laitisen säestäessä Simo Korpelan "Tule Jeesuksen luo..." Rovasti Matti Koskela puhui lohdutuksen sanoja jälkeensäjääneille omaisille ja virren 80 jälkeen kirkkoherra Pentti Hytönen puhui Pekan muistolle, äidille, isälle ja veljille, sekä suoritti loppurukouksen.

Pekka Männikkö oli käynyt keskikoulun Tampereen iltaoppikoulussa. Valmistui merkonomiksi Tampereen kauppaopistossa, josta siirtyi suoraan Ruotsiin opintojaan jatkamaan. Työn ja jatkuvan opiskelun ohella hän hoiti fyysistä kuntoa harrastamalla ratsastusta, mutta siirtyi ilmailun pariin kirjoittautuen oppilaaksi Tampereelle Lentotoimi-nimiseen lentokouluun, jossa kaikki lomansa ja vapaapäivänsä vietti, jopa osan työajastaankin. Hän sai kesällä 1970

yksityislentäjän A2 lupakirjan. 1971 kansainvälisen ansiolentäjän lupakirjan. Kesällä 1972 taitolentäjän lupakirjan ja saman vuoden joulukuussa mittarilentäjän JFR-lentokelpuutuksen, sekä vuonna 1973 monimoottorisen lentäjän lupakirjan, suorittuaan siihen talvittavat kelpuutusvaatimukset.

Hän kuului Tampereen Ilmailuyhdistykseen, sekä Norrtäljen Roslagens Flygklubb'iin. Hänen lennonopettajansa ja lentäjätoverinsa, sekä kotimaassa että Ruotsissa, pitivät Pekka Männikköä hyvin taitavana ja luotettavana lentäjänä, joka aina ja kaikkialla noudatti lentokuria ja määräyksiä sataprosenttisesti, vaati sen myöskin lentäjätovereiltaan. Kuitenkin Hän lentämisestä löysi kohtalonsa Tampereella 13.1.1974. Sää muuttui lennon aikana yllättäen jätäväksi, peittäen koneen lyhyessä tuokiossa läpinäkymättömään kuoreen. Hän teki parhaansa, noudattaen lennonjohdon antamia ohjeita viimehetkeen asti, matkustajat pelastuivat, mutta lentäjä menehtyi. Miksi hänen, aina hymyilevän, valoisakatseisen ja rohkeasti eteenpäin yrittävän elämänsänsä pitikin päättyä näin lyhyeen? — Pelastuneet matkustajat kirjoittivatkin Pekan omaisille: — Ei se oo ihmises, se on korkiammas käres.

Isä

mielessä koko yhteiskuntaa. Hän oli avarakatseinen ja suurten linjojen ihminen, joka oli omaksunut tunnustukseen vapauden, tasavertaisuuden ja veljeyden aatteet, mutta jonka elämänohjelma yhtä hyvin perustui vuorisaarnan yleviin ihanteisiin.

Olisi uskonut, että siirtolainen joka monta kertaa oli joutunut jättämään syntymä- ja kotiseutunsa olisi jollakin tavalla, ellei katkeroitunut, niin kuitenkin myrtyntä sitä yhteiskuntaa vastaan, joka oli tarjonnut niinkin paljon turvattomuutta omalle jäsenellensä. Taisto Pensas ei lannistunut, vaan ryhtyi kaikkiin voimin toimimaan paremman yhteiskunnan aikaansaamiseksi. Hän muisti aina suurella lämmöllä synnyinmaataan Suomea ja oli innokkaasti mukana kaikissa suomalaistenkin kulttuuriedistävissä riennöissä. Hän oli yksi niistä, jotka ruotsinkielisenkin väestön keskuudessa loivat ei ainoastaan ymmärtämystä, vaan myös suurinta luottamusta suomalaisia siirtolaisia kohtaan.

Kun Tasavallan Presidentti Urho Kekkonen huhtikuussa 1971 vieraili Kiirunassa, tervehti Taisto Pensas

ASA-Cordes

Ulkomitoiltaan markkinoiden pienin 4 kg täysautomaattinen pesukone. Vain 64x55x43 cm. Ruostumatonta terästä. Pesurumpu itse irroitettavissa. Vapaavalintaiset ja kiinteät ohjelmat.

kairimo
TAVARATALO

Lempäälä, puh. 74 402

Edustaja Pertti Vulli kuollut

Edustaja Pertti Vulli nukkui viimeiseen uneen Tampereen Keskussairaalassa 27.1.1974.

Pertti Vulli oli syntynyt 29.10.1913 Sakkolassa maanviljelijän poikana. Jo nuorena hän halusi liike-

hääntä suomalaisten kerhon järjestämässä juhlassa m.m. seuraavin sanoin:

— Te, Herra Presidentti olette matkustanut paljon ja vierailut monissa maissa ja tällöin tervehtinyt siirtolaisia kotimaasta, mutta minä uskallan sanoa, että Te nyt vieraillette seudulla, jossa ehkä enemmän kuin missään muualla kotimaan rajojen ulkopuolella seurataan Suomen tapahtumia ja ollaan koko sydämestä mukana sen kohtaloissa. Tämä on yksi niistä seuduista, jossa ei tarkalleen voida sanoa kuinka monta suomalaista täällä on eli kuka ei ole suomalainen tai suomalaista sukua.

Tämä tervehdys samoin kuin muut puheet ja yleinen ilmapiiri liikutti presidentti Kekosta niin, että hän poiketen ohjelmassa spontaanisesti piti puheen, joka ilman muuta kelpaa kaikille siirtolaisille käytännölliseksi elämänohjeeksi vieraalla maalla. Senjälkeenkin on presidentti Kekkonen jokaisen tapaamisemme yhteydessä kysynyt: — No, miten jaksavat hyvät ystäväni Kiirunassa: Pensas, Rautio, Rantatalo, Poromaa ja Kainu?

Taisto Pensas oli mukana pohjoismaisessa yhteistyössä juuri hyvän hengen edustajan ominaisuudessa. Tästä me kiitämme häntä, mutta ennen kaikkea me muistamme kanssaihmistä ja työtoveria, jonka elämänsä ei ollut turhaa.

Ragnar Lassinantti

alalle, tuli osuusliikkeen myyjäksi ja myöhemmin myymälän- ja varastonhoitajaksi. Toijalaan muutettuaan 1946 Pertti Vulli toimi erilaisissa lii-

kealan tehtävissä, ryhtyi sitten -50-luvulla olut- ja virvoitusjuomatehtaan edustajaksi. Työ jäi myöhemmin sivutoimeksi, päätoimena hänellä oli viime aikoina terästehtaan tarveaineväestön hoito.

Pertti Vulli tunnettiin erityisesti Toijalan ja ympäristön sotaveteraanien puheenjohtajana. Kun yhdistys vuonna -66 perustettiin, valittiin hänet molempiin sotiin rintamajoukoissa osallistuneena yhdistyksen johtoon. Hän toimi tässä tehtävässä kuolemaansa saakka. Yhdistys on mm. rakentanut Toijalaan kolme veteraanitaloa, mitä liitossa arvostetaan erikoisesti.

Erityisen läheisenä harrastuksena Pertti Vullilla oli mieskuorolaulu; metsästys ja kalastus toivat tarpeellista liikuntaa.

**Suo itsellesi tyytyväinen ostosmatka
ja tule Tuotantoon. Tule katsomaan,
vertailemaan ja valitsemaan.**

ELINTARVIKE JA MAASEUTUMYYMÄLÄT

Tuotanto
SUPERMARKET

Vuosia täyttäneitä

80 vuotta täytti 28.2.1974 Impi Virolainen o.s. Jokinen Vesilahdella. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Petäjäjärvi. Hän on ollut vuosikymmenen ansiokkaasti mukana Petäjäjärven Martta-yhdistyksen toiminnassa.

75 vuotta täytti 12.2.1974 Anna-Maria Kekki o.s. Kallonen Lemppälän Tuulialassa. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa. Ent. kotikylä oli Sakkolan Haparainen.

75 vuotta täytti 23.2.1974 Maria Karvanen o.s. Flodmark Vesilahdella. Entinen kotikylä Sakkolan Petäjäjärvi, jossa toimi pyhäkoulunopettajana.

75 vuotta täyttää 8.4.1974 Emilia Karppanen o.s. Mönkäre Tampereen Takahuhdissa. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjäjärvellä, asui myös Sakkoan Röykkylässä ja Kiviniemessä.

KUOLLEITA

Anni Luukko o.s. Nirkkonen synt. 2.2.1886 Valkjärvellä, kuoli 14.2.1974 Etelä-Saimaan keskussairaalassa. Entinen kotikylä Sakkolan Petäjäjärvi. Viimeinen kotikunta Joutseno.

Anna Mylläri o.s. Kukko synt. 6.2.1889, kuoli 22.1.1974. Kotikylä Sakkolan Lupra. Siunattu 3.2.1974 Punkalaitumen kirkossa.

Johannes Naskali synt. Sakkolan Lapinlahdessa 6.3.1895, kuoli Helsingissä 26.1.1974. Siunattu Hatulan kirkossa 16.2.1974.

Nikolai Sipiläinen synt. 26.11.1895 Sakkolassa, kuoli 2.1.1974 Tampereella. Entinen kotikylä Sakkolan Sipilänmäki.

Maanviljelijä Mikko Systä synt. 10.4.1896 Sakkolassa, kuoli 8.2.1974 Huittisissa. Entinen kotikylä Sakkolan Karhola. Siunaustilaisuus 23.2.1974 Huhtamon kirkossa, siunauksen toimitti pastori Eino Orpana.

Anna Söder o.s. Viskari synt. 23.3.1904 Sakkolassa, kuoli 10.1.1974 Lemppälän Kuljussa. Ent. kotikylä Sakkolan Haparainen. Hän on saanut nuorisoseuran ja marttojen ansiomerkit.

Aukusti Kallonen synt. 14.3.1910 Sakkolan Petäjäjärvellä, kuoli 11.1.1974 Vesilahdella. Siunaus toimitettiin Vesilahden siunauskappelissa 2.2.1974.

70 vuotta täytti 8.2.1974 Benhard Ryyppö Tampereen Ruskossa. Sakkolassa hänet tunnettiin etevänä musiikkimiehenä. Hän soitti torvea, klarinettia ja viulua, näin rikastuttaen vuosikymmenien ajan eritilaisuuksien ohjelmistoa.

70 vuotta täytti 26.2.1974 Matti Sarilo Säkylässä. Hän on syntynyt Ylä-Sommeella, josta nuorukaisena muutti Sakkolan Kiviniemeen.

60 täytti 18.1.1974 Elli Ruuna o.s. Savolainen Lemppälässä. Entinen kotikylä Sakkolan Pannusaari.

60 vuotta täytti 31.1.1974 emäntä Elsa Eräranta o.s. Ukkonen Orivedellä. Entinen kotikylä Sakkolan Vilakkala.

60 vuotta täyttää 26.3.1974 Heikki Aho Nokian Pinsiössä. Entinen kotikylä Sakkolan Kiviniemi.

50 vuotta täytti 6.1.1974 Soini Patja Punkalaitumella. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa. Hän kuuluu Suvanto-säätiön valtuuskuntaan.

50 vuotta täytti 1.2.1974 Jaakko Valkonen Vesilahden Kaakilassa. Hän on syntynyt Sakkolan Hovissa. Kuuluu Vesilahden Karjalaiset ry johtokuntaan.

50 vuotta täytti 24.1.1974 matkatoimiston päällikkö rouva Elli Ahoniemi o.s. Nykänen Lahdessa. Hän on Nestori Nykäsen tytär Sakkolan Kiviniemestä.

50 VUOTTA täytti 17.3.-74 Onni Ukkonen Sakkolan Riiskasta. Nykyinen kotipaikka Alavus.

**Jukka
Niemi**

Vesilahti

PÄÄMYYMÄLÄMME

ja

MYYMÄLÄAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

Jooseppi Ruottunen
Kuivaspää
37550 MOISIO

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

SUVANNON
SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseu-
tulehti, ilmestyy 1974 8 ker-
taa vuodessa.

Tilaushinta 8 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista
alennus.

Toimituksen ja konttorin osoi-
te 37370 Narva. Puhelin
931 - 734 843.

Postisiirtotili 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuspank-
ki 37370 Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyppö,
Helmi Uosukainen, Matti
Riikonen, Uuno Pulakka, Ee-
ro Koppanen ja Väinö Kekki.

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

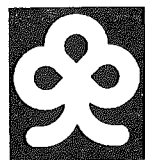
NYT SÄHKOLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

Vesilahti
Puh. 739 541

Valkeakoski
Puh. 41 810

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvo - palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.